

ДО НАШИХ ЧИТАЧІВ

(Переднє слово головного редактора)

Пропонуємо Вашій увазі спеціальний випуск архівного науково-практичного часопису. Це число присвячене відзначенню 90-річчя заснування першого в історії України державного органу управління в галузі архівної справи – бібліотечно-архівного відділу Департаменту мистецтв Генерального секретарства справ освітніх УНР та його наступника – архівно-книжково-бібліотечного відділу Головного управління у справах мистецтв та національної культури Міністерства народної освіти Української держави.

Хоча думки про необхідність глибинних демократичних змін у вітчизняних архівах циркулювали серед освічених верств громадськості ще з кінця XIX ст., лише за доби Української революції 1917–1921 рр., майже одночасно із започаткуванням перших кроків з розбудови України як суверенної держави, було розпочато кардинальне реформування архівної справи та створення чіткої системи архівних установ на засадах проголошення державної власності на архівні документи. Тогочасні керманічі України добре усвідомлювали, що збереження історико-культурної спадщини українського народу й створення умов для всебічного сприяння залученню до наукового обігу інформації, акумульованої в архівних документах, формування Національного архіву та мережі архівних установ є, поряд з іншими чинниками, важливою умовою державотворення. Зasadничі принципи побудови нової моделі організації архівної справи виявилися настільки актуальними й затребуваними суспільством, що успішно реалізовувались навіть в умовах зародження радянського тоталітаризму, коли протягом 20–30-х років XX ст. поступово було вибудовано централізовану державну архівну систему, створено Єдиний державний архівний фонд, налагоджено спеціалізовану підготовку кадрів архівістів та випуск фахових періодичних видань.

Зі здобуттям Україною у 1991 р. державної незалежності, ліквідацією паралельної системи партійних архівів (Архівного фонду КПРС), прийняттям Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” (1993 р.; нова редакція – 2001 р.), встановленням з 1998 р. професійного свята – Дня працівників архівних установ (24 грудня) архівна справа в Україні отримала демократичну правову базу і загальнодержавне значення. Водночас у спадщину від перших кроків архівної реформи доби Української революції 1917–1921 рр., реалізованих свого часу й не реалізованих досі ідей в контексті засад управління в галузі архівної справи нинішньому поколінню українських архівістів залишилося цінне надбання, що потребує наукового переосмислення з точки зору сучасних реалій

архівної теорії і практики. І тому, відзначаючи нині 90-літній ювілей від часу заснування першого державного органу управління архівною системою в Україні, ми публікаціями, вміщеними у цьому числі журналу, немовби перекидаємо місток пам'яті від минулого до сьогодення, віддаємо данину шани й поваги подвижникам архівного будівництва, що невтомно працювали на зорі українського державотворення.

Голова Державного комітету архівів України,
доктор історичних наук, професор **Олександр УДОД**